

Ce trebuie să știți despre o hotărâre judecătorească?

În limbaj comun, *prin hotărâre judecătorească se înțelege* actul final al judecății și reprezintă actul de dispoziție al instanței de judecată cu privire la pretențiile deduse judecății.

Măsurile dispuse de către instanța de judecată în cursul judecății se dispun tot prin hotărâri.

Hotărârile prin care instanțele de judecată soluționează cauza atunci când aceasta se judecă în primă instanță, adică pentru prima oară, se numesc **sentințe**. Cele prin care se soluționează apelul și recursul se numesc **decizii**.

Toate celelalte hotărâri pronunțate de instanță în cursul judecății se numesc **încheieri**.

Hotărârile care se pronunță pe parcursul judecării cauzei se mai numesc *încheieri premergătoare* sau încheieri de ședință. În principiu, judecătorii nu sunt legați prin aceste încheieri, adică pot reveni asupra măsurilor dispuse anterior. Asemenea încheieri se numesc *preparatorii*, adică pregătesc darea hotărârii, iar din cuprinsul lor nu se poate anticipa soluția.

Instanțele pot pronunța și încheieri cu privire la care nu mai pot reveni, denumite încheieri *interlocutorii*. Asemenea încheieri, fără a hotărî în totul pricina, pregătesc dezlegarea ei.

Orice dispoziție luată de instanță prin încheierile premergătoare va fi motivată.

Împotriva încheierilor premergătoare nu se poate face apel decât odată cu fondul, în afară de cazul în care prin ele s-a întrerupt cursul judecății.

Cum se adoptă o hotărâre judecătorească? Ce înseamnă pronunțarea hotărârii?

După rezolvarea excepțiilor, administrarea probelor și după ce părțile și-au spus cuvântul asupra fondului cauzei, dacă instanța se consideră lămurită, președintele completului

de judecată va declara dezbaterile închise, iar judecătorii *vor delibera* în vederea pronunțării hotărârii.

Dacă instanța nu poate hotărî de îndată, *pronunțarea se poate amâna* pentru un termen care nu va putea fi mai mare de 7 zile și care va fi anunțat de președintele completului de judecată, respectiv va fi menționat în condica ședinței de judecată.

Hotărârea trebuie să reflecte opinia majorității judecătorilor care formează completul de judecată. Rezultatul deliberării se consemnează într-o **minută**, care va fi scrisă pe cererea de chemare în judecată, pe cererea de apel sau de recurs ori pe ultima încheiere.

În situația în care această majoritate legală nu se poate întruni (de exemplu, în cazul completelor formate din doi judecători, când fiecare judecător are altă opinie), pricina se va judeca în **complet de divergență**, în aceeași zi sau în cel mult 5 zile.

Termenul “pronunțare” are atât sensul de adoptare a hotărârii, ca urmare a deliberării, dar și de citire a acesteia în sala de ședință, în vederea aducerii sale la cunoștința părților.

În practică, uneori deliberarea asupra cauzelor se finalizează la ore târzii, astfel încât, la citirea soluțiilor pronunțate părțile lipsesc din sala de ședință, luând la cunoștință despre conținutul acestora din condica ședinței de judecată la serviciul arhivă al instanței.

Legea prevede că **hotărârea se pronunță întotdeauna în ședință publică.**

Ce trebuie să cuprindă o hotărâre judecătorească?

Hotărârea trebuie să fie întocmită în formă scrisă și se compune din trei părți:

- practica;
- considerentele (motivarea);
- dispozitivul.

Practica este partea introductivă a hotărârii și cuprinde:

1. indicarea instanței care a pronunțat hotărârea și numele judecătorilor care au luat parte la judecată;
2. numele părților, calitatea în care s-au judecat, numele mandatarilor sau reprezentanților legali și al avocaților;
3. obiectul cererii și susținerile în prescurtare ale părților, cu arătarea dovezilor;
4. concluziile procurorului, dacă este cazul.

Considerentele sau motivarea trebuie să cuprindă *motivele de fapt și de drept* care au format convingerea instanței, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților. Aceasta reprezintă partea cea mai extinsă a unei hotărâri și în cuprinsul său instanța va arăta fiecare capăt de cerere, apărările părților, probele care au fost administrate, motivele pentru care unele dintre acestea au fost reținute iar altele au fost înlăturate, excepțiile invocate de părți sau de către instanța de judecată, din oficiu și modul în care au fost soluționate, textele de lege pe care le-a aplicat la situația de fapt stabilită. Motivarea trebuie să fie clară, exactă și necontradictorie.

Dispozitivul este ultima parte a hotărârii și cuprinde *soluția propriu-zisă* pronunțată de către instanța de judecată cu prilejul deliberării, fiind o reproducere a minutei.

În cuprinsul dispozitivului trebuie să se regăsească modul de soluționare a fiecărui capăt de cerere, a excepțiilor, dacă este cazul, menționarea părții sau părților obligate să suporte cheltuielile de judecată, calea de atac și termenul în care se poate exercita, mențiunea că pronunțarea s-a făcut în ședință publică, precum și semnăturile judecătorilor și grefierului.

Cheltuielile de judecată cuprind taxele judiciare de timbru, timbrul judiciar, onorariile avocaților și experților,

cheltuielile pentru deplasarea părților și martorilor la instanță, cheltuielile făcute pentru administrarea probelor, sumele plătite pentru deplasarea instanței cu ocazia cercetării locale, salariul convenit părților sau martorilor pentru ziua când s-au deplasat la instanță și pe care nu l-au încasat de la locul lor de muncă, precum și orice alte cheltuieli pe care partea care a câștigat procesul, va dovedi că le-a făcut.

Va fi obligată să suporte cheltuielile de judecată partea care a căzut în pretenții, adică partea care a pierdut procesul. Temeiul obligației de restituire a cheltuielilor de judecată îl reprezintă culpa procesuală.

Cheltuielile de judecată nu se acordă din oficiu, ci numai la cerere, astfel că dacă ați câștigat procesul și ați efectuat cheltuieli, trebuie să le solicitați.

Înainte de închiderea dezbaterilor, instanța trebuie să pună în vedere părților dreptul pe care îl au de a cere cheltuieli de judecată.

În situația în care nu ați cerut acordarea cheltuielilor de judecată ori, deși le-ați cerut, instanța a omis să se pronunțe asupra solicitării, le puteți cere pe calea unei acțiuni separate, în termen de 3 ani de la rămânerea definitivă a hotărârii prin care vi s-a dat câștig de cauză.

Dacă pretențiile fiecărei părți au fost încuviințate numai în parte, instanța poate face *compensarea* lor.

Când există mai mulți reclamanți sau mai mulți pârâți, ei vor fi obligați să plătească cheltuielile de judecată în mod egal, proporțional sau solidar, potrivit cu interesul ce are fiecare sau după felul raportului de drept dintre ei.

În cuprinsul dispozitivului instanța poate să prevadă și un *termen de grație*.

Termenul de grație reprezintă amânarea sau eşalonarea pe care judecătorul o acordă debitorului pentru executarea hotărârii. Acordarea acestui termen trebuie solicitată de debitor, instanța neputând să ia această măsură din oficiu.

În materie comercială, judecătorul nu poate acorda termen de grație.

În ce termen se redactează hotărârea?

Hotărârea se redactează de către unul din judecătorii care au pronunțat-o, în cazul completelor formate din mai mulți judecători, desemnat de către președintele completului, sau de către judecătorul unic, în cauzele care se soluționează de un singur judecător, după caz, în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare.

Dacă hotărârea a fost dată cu opinie majoritară, opinia judecătorilor rămași în minoritate (opinia separată) va fi redactată în același timp cu hotărârea.

În câte exemplare se întocmește o hotărâre judecătorească?

Hotărârea se întocmește în două exemplare originale, din care unul se atașează la dosarul cauzei, iar celălalt se depune la dosarul (mapa) de hotărâri a instanței.

Comunicarea hotărârii.

Hotărârea se va comunica părților, în copie, după redactarea motivării de către judecător, în cazul în care legea prevede că această comunicare este necesară pentru curgerea termenului de exercitare a apelului sau recursului.

Ce este o hotărâre parțială?

În situația în care persoana pe care ați chemat-o în judecată, adică pârâtul, recunoaște o parte din pretenții, instanța, la cererea dumneavoastră, poate da o hotărâre parțială, în măsura recunoașterii. Hotărârea se va da fără drept de apel, împotriva sa putând fi exercitat recurs.

Ce este o tranzacție?

Dacă ați ajuns la un acord cu partea adversă și ați concretizat acest acord în cuprinsul unui înscris, puteți oricând să solicitați pronunțarea unei hotărâri care să vă consfințească învoiala la care ați ajuns, adică să ia act de tranzacția încheiată.

Învoiala dumneavoastră va alcătui dispozitivul hotărârii.

Hotărârea se dă fără drept de apel, putând fi atacată doar cu recurs.